

Соловей Р.А.
студент освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 101 «Екологія
Науковий керівник: Корнелюк Н.М
старший викладач кафедри екології
Черкаський державний технологічний університет
Vondelon1206@gmail.com

РЕГІОНАЛЬНІ ОБ'ЄКТИ ПРИРОДНО - ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ ЯК КЛЮЧОВІ ТЕРИТОРІЇ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ

Збереження та стале використання біологічного різноманіття є невід'ємною умовою сталого розвитку держави та визначено однією з пріоритетних складових екологічної політики. Тому дана тема є вкрай актуальною, так як сьогодні показник заповідності України сягає близько 5 % від загальної площі країни, тоді як оптимальним вважається європейський показник заповідності не менше 15 %. Саме екологічні стежки, як засіб формування екологічної свідомості і культури населення, зможуть покращити кризову ситуацію в країні.

Особливості розвитку, рекреації, відтворення біоресурсів в Черкаській області визначаються дією широкого спектра ресурсних, чинників, які мають регіональні особливості. Перспективною формою екологічного виховання є екологічні стежки, які базуються на регіональних об'єктах природо заповідного фонду.

Важливим завданням розбудови екомережі Черкащини є суттєве підвищення репрезентативності ПЗФ регіону шляхом створення нових заповідних територій у межах ландшафтних областей із низьким показником заповідності.

Необхідно впровадити заходи спрямовані на зменшення загроз пов'язаних із впливом агроєкологічних та техногенних факторів на структурні елементи екологічної мережі області.

Станом на 01.01.2019 р. природно-заповідна мережа Черкаської області складає 531 заповідні об'єкти, загальною площею 63,9 тис. га, що складає 3,1% від загальної площі території області.

Серед заповідних територій області найважливішу роль структурних елементів екомережі Черкащини відіграють, зокрема: національні природні парки: Білоозерський, Нижньосульський; Канівський природний заповідник; регіональний ландшафтний парк Трахтемирів; ландшафтні, гідрологічні, ботанічні, орнітологічні, загальнозоологічні заказники, заповідні урочища, пам'ятки природи, які розташовані вздовж заплавл річок.

Розширення території, що входять до складу регіональної екологічної мережі (системи «зелених коридорів») Черкаської області дає можливість довести частку заповідності в регіоні до необхідного європейського рівня (10 – 15 %).

Екологічні стежки – це спеціально обладнані маршрути, що прокладені по найбільш цікавих місцях зони регульованої рекреації. Це прогулянково-пізнавальні маршрути, що знаходяться під особливою охороною та створюються з метою екологічної освіти населення через встановлені за маршрутом інформаційні стенди. Зазвичай такі стежки прокладають в зонах організованого туризму, національних парках, заповідниках.

Основними завданнями екологічної стежки є:

- * ознайомлення відвідувачів з об'єктами живої і неживої природи;
- * розробка та проведення у відповідних пунктах стежки теоретичних та практичних занять, конкретної природоохоронної роботи;
- * пропаганда природоохоронних заходів, інформування про види рослин, пам'ятки природи, культури, що трапляються на заданому маршруті.

Особливість процесу екологічного навчання і виховання на стежках природи полягає в тому, що він будується на основі невимушеного засвоєння інформації, ціннісних орієнтації і ідеалів, норм поведінки в природному оточенні. Досягається це шляхом органічного поєднання відпочинку і пізнання під час руху по маршруту стежки.

Як приклад існуючі екологічні стежки «Холодний Яр», НПП «Нижньосульський» треба розглядати як приклад в аспекті необхідності збереження та відтворення біологічного різноманіття природних екосистем регіону. Питання збереження біорізноманіття повинно бути завжди тісно пов'язане з розвитком екологічної освіти та просвіти, підвищенням кваліфікації та громадської свідомості відносно збереження довкілля тобто відповідає усім стратегічним цілям екологічних стежок. Саме їх створення в об'єктах ПЗФ, дозволяє сформуванню єдиний комплексний підхід до суспільної освіти і навчання в галузі збереження біорізноманіття не лише при виконанні природоохоронних заходів на своїх теренах, але і сприяти підвищенню рівня кваліфікації спеціалістів, що приймають рішення у сфері живої природи.